

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Obchod pre všetkých – Smerom k zodpovednejšej obchodnej a investičnej politike

[COM(2015) 497 final]

(2016/C 264/17)

Spravodajca: Jonathan PEEL

Európska komisia sa 11. novembra 2015 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Obchod pre všetkých – Smerom k zodpovednejšej obchodnej a investičnej politike

[COM(2015) 497 final].

Sekcia pre vonkajšie vzťahy poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 31. marca 2016.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 516. plenárnom zasadnutí 27. a 28. apríla 2016 (schôdza z 28. apríla 2016) prijal 159 hlasmi za, pričom 7 členov hlasovalo proti a 13 členov sa hlasovania zdržalo, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor víta oznámenie Európskej komisie ⁽¹⁾ na tému *Obchod pre všetkých – na ceste k zodpovednejšej obchodnej a investičnej politike*, ktoré bolo uverejnené v októbri 2015, ako vhodne načasované a vítanú aktualizáciu obchodnej a investičnej politiky EÚ.

1.1.1 Toto oznámenie predstavuje pozitívny program pre podnikanie a dokazuje, že nová komisárka pre obchod zareagovala na hlavné obavy občianskej spoločnosti a iných zainteresovaných strán po pohnutých dvoch rokoch, počas ktorých obchod prvýkrát za posledné desaťročie nadobudol veľký politický význam. Ambiciózny program, ktoré oznámenie ponúka, je dôležitý v čase rastúcej globálnej hospodárskej neistoty. Obchod a investície sú mimoriadne dôležité pre hospodársky blahobyt EÚ, ktorá je celosvetovo najvýznamnejším obchodným blokom, a podpísanie dohody o transpacifickom partnerstve (TPP) vo vhodnom čase pripomína potrebu udržať si konkurencieschopnosť.

1.1.2 EHSV sa obáva, že bude ťažké naplniť mnohé očakávania, ktoré by časom mohli vyvolať sklamanie a viesť k problémom, keď obchodné rokovania EÚ dosiahnu nevyhnutný kompromis. Oznámenie sa bude posudzovať podľa toho, či Komisia dokáže zabezpečiť, aby v dôsledku obchodných dohôd nedochádzalo k zníženiu environmentálnych, pracovných a iných noriem. Rokovania by sa mali v skutočnosti zamerať na zlepšenie týchto noriem.

1.2 Domnievame sa, že toto možno najlepšie dosiahnuť oveľa väčším zapojením občianskej spoločnosti do rokovaní a následne do procesu vykonávania. Občianska spoločnosť očakáva, že transparentnosť, zodpovednosť, hodnotenie a analýza procesu prijímania politických rozhodnutí budú stredobodom európskeho rozhodovacieho procesu v oblasti obchodnej politiky.

1.2.1 EHSV má vzhľadom na svoju inštitucionálnu úlohu dobré postavenie ako pomôcť dosiahnuť tento cieľ, a to prostredníctvom našej širokej škály kontaktov doma aj v zahraničí. Tento intenzívny dialóg musí zahŕňať aj širšie konzultácie so sociálnymi partnermi o možnom vplyve obchodu a investícií na pracovné miesta.

⁽¹⁾ COM(2015) 497 final.

1.3 Výbor víta žiadosť o vypracovanie stanoviska na tému *Obchod pre všetkých* ako uznanie posilnenej úlohy a významu výboru v oblasti obchodnej politiky, aj keď je poľutovaniahodné, že úloha EHSV nie je v samotnom oznámení spomenutá.

1.4 Výbor víta, že v oznámení *Obchod pre všetkých* bola zdôraznená nevyhnutnosť účinnejšieho obchodu a investícií EÚ, potreba väčšej transparentnosti, dôležitosť presadzovania hodnôt EÚ, ako aj nutnosť koordinácie s ostatnými kľúčovými politikami EÚ. Dokument sa venuje predovšetkým trvalo udržateľnému rozvoju, a to najmä v oblasti ľudských a sociálnych práv a životného prostredia. Podľa COP 21 by sa mal boj proti globálnemu otepľovaniu tiež stať neoddeliteľnou súčasťou hodnôt EÚ.

1.5 Víťaný je tiež záväzok voči malým podnikom, ktoré sa pri snahách preniknúť na nové trhy stretávajú s väčšími prekážkami. V súlade s Transatlantickým obchodným a investičným partnerstvom (TTIP) medzi EÚ a USA sú sľúbené osobitné ustanovenia týkajúce sa MSP vo všetkých rokovaníach, ako aj „pravidelné prieskumy o prekážkach, ktorým čelia MSP na konkrétnych trhoch“. V tejto súvislosti je relevantné stanovisko výboru ⁽²⁾ na tému *TTIP a jeho vplyv na MSP*

1.6 Výbor tiež víta návrhy na posilnenie Svetovej obchodnej organizácie (WTO) a multilaterálneho systému, najmä so zreteľom na 10. ministerskú konferenciu v Nairobi. Zdôrazňuje to normatívny aspekt WTO a zároveň potrebu cielenejšieho prístupu, čo je osobitne dôležité vzhľadom na ciele v oblasti trvalo udržateľného rozvoja (SDG) a ciele COP21, spolu s rastom svetových hodnotových a dodávateľských reťazcov, ako aj digitálnym a elektronickým obchodom. Mimoriadny význam viacstranného prístupu sa musí zachovať napríklad vyhýbaním sa konfliktným pravidlám alebo normám. Osobitná pozornosť sa musí venovať aj tomu, aby sa zabezpečilo, že kľúčové krajiny, a to predovšetkým chudobnejšie rozvojové krajiny, najmä v Afrike, nebudú ponechané bokom.

1.7 Aj v EÚ, a to najmä v nadväznosti na rokovania o TTIP, je potrebné vyzdvihovať význam obchodu a investícií. Víťame prísľub uvedený v oznámení, že „žiadna obchodná dohoda EÚ nebude viesť k zníženiu úrovne ochrany spotrebiteľa, životného prostredia alebo sociálnej ochrany a ochrany pri práci“ ⁽³⁾. Obchodná politika musí byť v súlade s trvalo udržateľným rozvojom vrátane dlhodobej hospodárskej udržateľnosti.

1.7.1 Musí prebiehať fundovaná diskusia na vysokej úrovni, nielen v EÚ, ale aj v jednotlivých členských štátoch. Je dôležité zabezpečiť, že budú zohľadnené názory všetkých zainteresovaných strán.

1.7.2 Zámer uplatňovať otvorenejšiu a transparentnejšiu obchodnú politiku, ktorá bude väčším prínosom pre spotrebiteľov, považuje výbor za veľmi pozitívny krok. Treba zohľadniť názory spotrebiteľov, aby sa zvýšila dôvera a zabezpečilo, že obchod bude udržateľnejší a zodpovednejší. Pripájame sa však aj k obavám Európskej organizácie spotrebiteľov, podľa ktorej naďalej chýbajú mechanizmy zakotvujúce zásadu predbežnej opatrnosti a prístup založený na riziku do obchodnej politiky. Musí ísť o integrálnu súčasť „inovačnej zásady“ ⁽⁴⁾

1.8 Výbor sa však domnieva, že Komisia musí urobiť viac. Musí preukázať, že si je vedomá svojej zodpovednosti v obchodných a investičných rokovaníach a môže sa od nej požadovať, aby predložila dôkazy pre svoje tvrdenia o výhodách pre všetkých.

1.8.1 Výbor víta záväzok obsiahnutý v oznámení poskytovať rovnakú úroveň transparentnosti pre všetky rokovania, aká sa dosiahla v súvislosti s TTIP (ale zatiaľ nie pre Japonsko). Pravidelné informačné stretnutia počas každého kola rokovaní sú dôležité pre občiansku spoločnosť. EHSV bol vzhľadom na svoju inštitucionálnu úlohu sklamaný, že nebol oficiálne zastúpený v osobitnej poradnej skupiny pre TTIP. Treba to napraviť pri budúcich rokovaníach.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 383, 17.11.2015, s. 34.

⁽³⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

⁽⁴⁾ *Better Framework for Innovation*, BusinessEurope a kol., jún 2015

1.9 Výbor je mimoriadne sklamaný skutočnosťou, že v oznámení chýba odkaz na monitorovacie mechanizmy občianskej spoločnosti v súvislosti s kapitolami o obchode a udržateľnom rozvoji v existujúcich obchodných dohodách EÚ, ako aj spôsob, akým ich možno rozvíjať a posilňovať. Výbor sa domnieva, že mechanizmus presadzovania musí platiť rovnako na samotné kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji, počnúc návrhom Komisie k TTIP.

1.9.1 Tieto mechanizmy majú veľký potenciál a môžu priniesť konkrétne výsledky. Sú dôležitým nástrojom na dialóg a spoluprácu s občianskou spoločnosťou z partnerských krajín, ale nie sú uvedené. Podľa nás je to v rozpore so zámerom podporovať ambiciózne a inovatívne kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji v budúcich dohodách, spolu s uvedenými podstatnými ustanoveniami.

1.9.2 V súčasnosti máme dostatočné skúsenosti, z ktorých sa možno poučiť a stanoviť jasné a kladné odporúčania pre budúcnosť. Sú potrebné vyvážené, štruktúrované a posilnené domáce poradné skupiny. Budovanie kapacít a lepšia propagácia sú rovnako dôležité, a to tak s partnerskými krajinami ako aj s miestnou občianskou spoločnosťou s cieľom podnietiť viac organizácií, aby sa zapojili.

1.9.3 Spoločné zasadnutia oboch domácich poradných skupín musia byť súčasťou písomných dohôd, zabezpečené primeraným financovaním a rozšírenými mandátmi tak, aby zahŕňali činnosti zamerané na širšie ciele v oblasti obchodu a udržateľného rozvoja.

1.10 Objavujú sa aj ďalšie prekvapujúce opomenutia. Napriek tomu, že ide o „oznámenie Komisie“, možno cítiť nedostatok koordinácie s ostatnými generálnymi riaditeľstvami. Výbor nie je presvedčený, že Komisia uplatnila pri kľúčových otázkach krížový prístup so zahrnutím ostatných GR.

1.10.1 Vyjadrujeme poľutovanie nad neschopnosťou preukázať plne koordinovaný prístup k cieľom udržateľného rozvoja. Obchod a investície budú zohrávať zásadnú úlohu pri plnení cieľov udržateľného rozvoja, ktoré stanovia globálny program na nasledujúcich 15 rokov, avšak v oznámení existujú len dva odkazy na ciele udržateľného rozvoja. Jednoznačne ide o premárnenú príležitosť. Vyzývame na okamžitý dialóg s cieľom zabezpečiť zapojenie občianskej spoločnosti do monitorovania vplyvu obchodu a investícií na plnenie cieľov udržateľného rozvoja.

1.10.2 Neexistuje ani žiadny odkaz na obnovenie partnerskej dohody medzi EÚ a AKT z Cotonou, ktoré sa má uskutočniť do roku 2020. EÚ musí tiež aktívne podporovať rastúci význam obchodnej spolupráce v rámci Afriky, ktorá je nevyhnutná pre jej rozvoj. Na približne 50 % afrických krajín sa nevzťahujú súčasné dohody o hospodárskom partnerstve (EPA), no napriek tomu celoafrická stratégia EÚ vznikajúca mimo rámca týchto dohôd alebo AKT nemá zmysel.

1.10.3 Podobne EHSV ľutuje, že oznámenie sa nezmieňuje o ďalších kľúčových oblastiach obchodnej politiky. Hoci sa často spomína význam energie a surovín, chýba zmienka o potrebe zabezpečiť tento dôležitý dovoz z príslušných krajín, s ktorými zatiaľ nie je vo výhlade dohoda o voľnom obchode, alebo v opačnom prípade znížiť našu energetickú závislosť.

1.11 Napokon dôrazne vyzývame na vyčlenenie dostatočných prostriedkov na vykonávanie oznámenia *Obchod pre všetkých*, ak má byť táto ambiciózna obchodná a investičná politika úspešná. Malo by to zahŕňať aj úlohu misí a delegácií EÚ v zahraničí.

2. Súvislosti

2.1 Obchod a investície sú pre EÚ mimoriadne dôležité. Ako sa uvádza v oznámení, vyše 30 miliónov pracovných miest v EÚ, čiže jedno zo siedmich, závisí od vývozu. Obchod je jedným z mála dostupných nástrojov na oživenie hospodárstva bez zaťažovania štátnych rozpočtov a 90 % globálneho hospodárskeho rastu v najbližších 15 rokoch sa očakáva mimo Európy.

2.2 *Obchod pre všetkých* je vhodne načasovanou revíziou obchodnej stratégie EÚ rok od začatia pôsobenia novej Komisie. Ide o tretie takéto oznámenie počnúc oznámením *Globálna Európa* ⁽⁵⁾, ktoré bolo uverejnené v roku 2006, keď sa rokovania s WTO o rozvojovom programe z Dauhy skutočne zablokovali.

2.2.1 V oznámení sa zdôrazňuje nevyhnutnosť účinnejšieho obchodu a investícií EÚ, potreba väčšej transparentnosti, ako aj dôležitosť presadzovania hodnôt EÚ a potreba koordinácie s ostatnými kľúčovými politikami EÚ. Je v ňom prisľub venovať viac pozornosti malým podnikom, ktoré sa pri snahách preniknúť na nové trhy stretávajú s väčšími prekážkami.

2.2.2 Taktiež zdôrazňuje potrebu uzavrieť prebiehajúce rokovania, najmä TTIP a rokovania s Japonskom a Čínou ⁽⁶⁾ (o investíciách) – posledné uvedené s osobitným dôrazom na čínsku stratégiu „Jedno pásmo, jedna cesta“. Zdôraznená je tiež ratifikácia dohody CETA (komplexná hospodárska a obchodná dohoda medzi EÚ a Kanadou).

2.2.3 Prisľúbené je väčšie zameranie na obchodné vzťahy s Áziou ako celkom s opätovným dôrazom na medziregionálne dohody o voľnom obchode s krajinami ASEAN, investičné dohody s Hongkongom a Taiwanom a výzva na obnovenie rokovaní s Indiou. Plánujú sa tiež dohody o voľnom obchode s Austráliou a Novým Zélandom a potvrdilo sa preskúmanie existujúcich dohôd o voľnom obchode s Mexikom a Čile.

2.3 V oznámení sa načrtáva, v akom rozsahu výrazný a stály rastu objemu svetového obchodu a investícií v ostatných desaťročiach zlepšil všeobecné blaho a zvýšil zamestnanosť v EÚ, ako aj inde.

2.3.1 Uznáva tiež, že obchod „môže znamenať dočasný narušajúci vplyv na niektoré regióny a pracovníkov, ak sa pre niektoré firmy nová konkurencia preukáže ako príliš intenzívna,“ a zdôrazňuje, že „pre ľudí, ktorých sa to priamo týka, je táto zmena nie bezvýznamná“. Tu je dôležitý Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii. V rokoch 2013 – 2014 pomohol viac ako 27 600 pracovníkom ⁽⁷⁾. Prínosy obchodu nikdy nie sú rozložené rovnomerne a hoci je celková bilancia pozitívna, negatívne účinky sa môžu vyskytnúť na odvetvovom, geografickom a/alebo individuálnom základe.

2.3.2 Poukazuje zároveň na to, že v súčasnosti závisia od vývozu o dve tretiny pracovných miest viac ako pred 15 rokmi, pričom tieto pracovné miesta „si vyžadujú vysokokvalifikovaný personál a sú nadpriemerne platené“ ⁽⁸⁾. Ďalej uvádza, že „viac ako 600 000 MSP, ktoré zamestnávajú viac ako 6 miliónov ľudí, priamo vyváža tovar mimo EÚ, čo predstavuje jednu tretinu vývozu EÚ“ ⁽⁹⁾, a že „mnohé ďalšie MSP vyvážajú služby“ alebo sú dodávateľmi iných väčších spoločností.

2.3.3 Od roku 2000 sa vývoz európskeho tovaru takmer strojnásobil, t. j. zaznamenal zvýšenie o približne 1,5 bilióna EUR. Podiel EÚ na „svetovom vývoze tovaru zostáva“ na 15 % jeho celkového objemu, v porovnaní so vzostupom Číny a súvisiacim poklesom podielu USA a Japonska na celkovom objeme. V oznámení je takisto načrtnutý významný pozitívny vplyv dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Južnou Kóreou, kde sa obchodný deficit teraz zmenil na prebytok.

2.3.4 Rovnako sa zdôrazňuje rastúca vzájomná závislosť medzi dovozom a vývozom. Hoci je dovoz energie a surovín stále podstatný, podľa oznámenia „to isté platí pre diely, súčiastky alebo kapitálový tovar, napríklad strojové zariadenia [...] podiel dovozu na vývoze EÚ vzrástol od roku 1995 o viac ako polovicu“ ⁽¹⁰⁾.

⁽⁵⁾ COM(2006) 567 final.

⁽⁶⁾ Kľúčovou otázkou je aj udelenie štatútu trhového hospodárstva Číne.

⁽⁷⁾ Tlačová správa EK, júl 2015.

⁽⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

⁽⁹⁾ Tamže.

⁽¹⁰⁾ Tamže.

3. Meniaca sa tvár svetového obchodu

3.1 V oznámení *Obchod pre všetkých* sa oprávnenne zdôrazňuje potreba zachovať základné zásady EÚ a využívať obchodné dohody ako hybné sily s cieľom presadzovať vo svete, hodnoty, akými sú trvalo udržateľný rozvoj, ľudské a sociálne práva, spravodlivé a etické obchodovanie a boj proti korupcii.

3.1.1 Oznámenie bolo uverejnené v čase, keď obchod prechádza veľkými zmenami. Dve nedávne významné medzinárodné dohody budú mať výrazný vplyv na štruktúru svetového obchodu. Najprv schválila OSN v septembri 2015 ciele udržateľného rozvoja v rámci programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030: v oznámení sú však len dva odkazy na ciele udržateľného rozvoja.

3.1.2 Nasledoval úspešný výsledok Parížskej konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (UNFCCC COP 21).

3.2 Obchod a investície budú zohrávať zásadnú úlohu pri podpore, zameraní a plnení cieľov udržateľného rozvoja, keďže Unctad odhaduje, že na splnenie vytýčených cieľov bude treba nájsť ročne 2,5 bilióna amerických dolárov, pričom väčšinu v súkromnom sektore.

3.2.1 Vo vyhlásení z 10. ministerskej konferencie WTO v Nairobi sa uznáva, že medzinárodný obchod môže zohrávať dôležitú úlohu pri plnení cieľov udržateľného, silného a vyváženého rastu pre všetkých⁽¹¹⁾ a vysiela sa jasný signál, že WTO musí zohrávať dôležitú úlohu pri plnení cieľov udržateľného rozvoja, a že by to bolo oveľa ťažšie bez účinného multilaterálneho obchodného mechanizmu.

3.2.2 Príspevok obchodu a investícií k zmiernovaniu zmeny klímy bude tiež dôležitý. Na celkový vplyv parížskej dohody na obchod si treba ešte počkať. Pokrok v rámci rokovaní o viacstrannej dohode o environmentálnych tovaroch (EGA) sľubuje významný krok pri začlenení zmeny klímy do multilaterálnej obchodnej politiky, ale naďalej pretrvávajú potreba ďalších multilaterálnych krokov s cieľom presadzovať súdržnosť a vzájomnú podporu medzi obchodom a životným prostredím.

3.3 Ďalšou významnou zmenou ovplyvňujúcou medzinárodný obchod a investície bolo výrazné rozšírenie globálnych hodnotových reťazcov a globálnych dodávateľských reťazcov, spolu s prudkým rastom digitálneho a elektronického obchodu.

3.3.1 Veľkú časť obchodu v súčasnosti tvoria medziprodukty a služby, ktoré sú súčasťou výsledného produktu. Tento roztrieštený výrobný proces môže byť rozptýlený v mnohých krajinách a môže sa zmeniť, ale rozvojové krajiny sa tiež snažia o špecializáciu v konkrétnych oblastiach globálnych hodnotových reťazcov. Globálne dodávateľské reťazce pokrývajú tiež časti globálnych hodnotových reťazcov, ktoré sú určené na zaisťovanie zdrojov, ale nie na tvorbu, konečnú výrobu alebo distribúciu tovarov a služieb.

3.3.2 Služby a exponenciálny rast služieb ako hlavná časť obchodu sú správne dopodrobna zahrnuté v oznámení *Obchod pre všetkých* (2.1.1). Komisia však okrem tradičného aspektu obchodu so službami bude musieť dôkladnejšie sledovať ďalší vývoj tohto rastu a spôsoby, ako tento vývoj vplýva na medzinárodný obchod.

3.3.3 Výbor preto víta, že sa v oznámení vyzdvihuje potreba, aby obchodná politika riešila „širší okruh problémov“⁽¹²⁾, ak si má EÚ zabezpečiť svoje miesto v globálnych hodnotových reťazcoch vrátane podpory obchodu so službami, zjednodušenia digitálneho obchodu a ochrany spotrebiteľov a ich osobných údajov.

⁽¹¹⁾ Ministerské vyhlásenie z Nairobi – bod 4WT/MIN(15)/DEC https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc10_e/mindecision_e.htm.

⁽¹²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

3.3.4 Výbor tiež víta odhodlanie Komisie ďalej rozvíjať svoje politiky s cieľom zabezpečiť zodpovedné riadenie svetových dodávateľských reťazcov, čo je „nevyhnutné na zosúladienie obchodnej politiky s európskymi hodnotami“⁽¹³⁾. Víťame pokrok, ktorý Komisia už dosiahla, konkrétne jej iniciatívu v oblasti základných pracovných práv v Mjanmarsku. Monitorovanie dodávateľských reťazcov musí zohrávať kľúčovú úlohu pri plnení cieľov oznámenia *Obchod pre všetkých*.

3.3.5 Jasnejšie chápanie fungovania globálnych dodávateľských reťazcov, najmä ich vplyvu na hospodárstvo a trh práce v tretích krajinách, je vhodne načasované, s cieľom podporovať udržateľný rozvoj, inkluzívny rast, ľudské práva a predovšetkým tvorbu dôstojných pracovných miest. V tejto súvislosti výbor upozorňuje na svoju nedávnu informačnú správu *Sociálna a spoločenská zodpovednosť podnikov ako katalyzátor v dohodách EÚ o partnerstve v oblasti obchodu, investícií a spolupráce alebo rozvoja*⁽¹⁴⁾. Takisto pripravuje osobitné stanovisko o dôstojnej práci v celosvetových dodávateľských reťazcoch pred medzinárodnou konferenciou o práci, ktorá sa uskutoční v júni, a na posilnenie podpory zodpovedného podnikateľského správania, ktoré je prioritou holandského predsedníctva.

3.4 Multilaterálny prístup k obchodu má naďalej rozhodujúci význam. Je centrálnym prvkom svetového obchodu a musí byť, ako už bolo uvedené, „základným kameňom obchodnej politiky EÚ“⁽¹⁵⁾. Avšak WTO má veľmi odlišnú východiskovú pozíciu či už pri cieľoch udržateľného rozvoja alebo COP21. Ciele udržateľného rozvoja a ciele COP21 sú jasným súborom cieľov, ale len WTO disponuje jasným mechanizmom. Ako ukazujú obmedzené dohody, ku ktorým sa dospelo či už na Bali alebo v Nairobi, spoločné ciele WTO je ťažké dosiahnuť.

3.4.1 EHSV aj naďalej dôrazne podporuje multilaterálnosť, najmä v súvislosti s potrebou splniť ciele udržateľného rozvoja a ciele COP21 a s rastom globálnych hodnotových reťazcov, globálnych dodávateľských reťazcov, digitálneho a elektronického obchodu.

3.5 V oznámení sa oprávnenne zdôrazňuje⁽¹⁶⁾ ústredná úloha WTO pri rozvoji a presadzovaní pravidiel globálneho obchodu, pričom sa konštatuje, že pravidlá WTO sú „základom svetového obchodného poriadku“⁽¹⁷⁾. WTO zabezpečuje svetovú kompatibilitu a pomocou mechanizmu na urovnávanie sporov⁽¹⁸⁾ vykonáva výrazne oceňovanú činnosť, ktorá sa využíva čoraz častejšie. Existuje reálne nebezpečenstvo, že megaregionálne a ďalšie významnými dvojstranné dohody o voľnom obchode môžu mať za následok potenciálne sa prekrývajúce, ba až protichodné pravidlá, ktoré by skôr skomplikovali než objasnili pravidlá svetového obchodu. Výbor so znepokojením pozoruje, že napríklad ustanovenia o pravidlách pôvodu v nedávno uzatvorenej dohode EÚ s Vietnamom môžu byť v rozpore s tým, čo Vietnam akceptoval ako súčasť Dohody o transpacifickom partnerstve.

3.6 Mnohé otázky, ktoré boli súčasťou rozvojového programu z Dauhy, možno riešiť len na multilaterálnej úrovni, ako sa to uznáva od uruguajského kola rokovaní. Zahŕňalo by to akúkoľvek účinnú globálnu dohodu o celkových úrovniach dotácií v poľnohospodárstve, čo predstavuje dôležitý cieľ programu z Dauhy. Naďalej sa treba usilovať hľadať multilaterálne riešenia.

3.6.1 Dohody o voľnom obchode musia poskytovať skutočnú pridanú hodnotu. Poskytujú väčší priestor pre regionálne a národné rozdiely, ako aj väčší priestor pre citlivé kultúrne otázky. Dohody o voľnom obchode musia v konečnom dôsledku posilňovať multilaterálnosť.

3.7 Oznámenie sa zaoberá spôsobmi, ako posilniť WTO a multilaterálny systém. Okrem aspektu tvorby pravidiel treba poukázať aj na potrebu cielenejšieho prístupu. Je správne upriamiť pozornosť na rastúcu nerovnováhu, ktorá vznikla v dôsledku rastu viacerých rýchlo sa rozvíjajúcich ekonomík, a potrebu primäť tieto ekonomiky k tomu, aby viac pomáhali ostatným, ktoré zatiaľ zaostávajú v rozvoji.

⁽¹³⁾ Tamže.

⁽¹⁴⁾ Informačná správa *Sociálna a spoločenská zodpovednosť podnikov ako katalyzátor v dohodách EÚ o partnerstve v oblasti obchodu, investícií a spolupráce alebo rozvoja* (<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.rex-opinions.35349>).

⁽¹⁵⁾ COM(2015) 497 final, bod 5.1.

⁽¹⁶⁾ Tamže, bod 5.1.1.

⁽¹⁷⁾ Tamže.

⁽¹⁸⁾ V súčasnosti sa rieši už 500. prípad.

3.8 Výbor však znepokojuje, že oznámenie obsahuje dva návrhy, ktoré sa zdajú byť v rozpore s jeho avizovaným zámerom. Prvým je návrh, že by „určitá podskupina členov WTO mohla pokročiť v určitej otázke“ (viacstranný prístup), ako sa to už deje počas rokovaní o dohode o environmentálnych tovaroch a rokovaní o navrhovanej dohode o obchode so službami (TiSA). Ak by sa však tento prístup stal normou, ponechali by sa bokom mnohé dôležité krajiny, najmä chudobnejšie rozvojové krajiny, predovšetkým v Afrike. Treba dbať na to, aby sa zabezpečila kompatibilita medzi viacstranným prístupom a úplnou multilaterálnosťou.

3.8.1 Po druhé, ak sa návrh, aby k dohode, akou je TTIP, mohli prístupíť aj ostatní (hoci sa uvažovalo o krajinách, ako sú Turecko, Nórsko a ostatní členovia EHP), prepojí s ďalšími dôležitými dohodami (napríklad dohodou medzi EÚ a Japonskom, resp. CETA), môže to spochybniť samotný význam WTO, keďže by to mohlo viesť späť k situácii, keď dominovali „štvorica“ alebo „G4“.

4. Strategické úvahy a opomenutia

4.1 Hoci oznámenie pokrýva mnohé kľúčové strategické otázky a dôležité obchodné témy, stále existuje niekoľko nedostatkov.

4.2 Po prvé, existujú len dva odkazy na ciele udržateľného rozvoja, hoci obchod a investície budú v nich mať zásadný význam. Tieto ciele presahujú rámec miléniových rozvojových cieľov a ovplyvnia prakticky všetky krajiny, keďže zahŕňajú energetiku a zmenu klímy.

4.2.1 Bod 4.2 oznámenia síce obsahuje veľa dôležitých bodov a záväzkov a rieši mnohé súvisiace otázky vrátane posúdenia vplyvu na udržateľnosť a dôsledkov nových dohôd o voľnom obchode na najmenej rozvinuté krajiny, ale chýba podstatné prepojenie s celkovým prístupom EÚ k plneniu cieľov udržateľného rozvoja. Vyjadrujeme poľutovanie nad neschopnosťou preukázať plne koordinovaný prístup.

4.3 Neexistuje ani žiadny odkaz na obnovenie partnerskej dohody medzi EÚ a AKT z Cotonou, ani na tieto regióny, najmä v Afrike, s ktorými sa ešte neuzatvorili dohody o hospodárskom partnerstve. Kľúčovým posolstvom z Nairobi bolo veľké úsilie nielen rozvíjať Africkú úniu, ale tiež usilovať sa vytvoriť „kontinentálnu zónu voľného obchodu“ v Afrike s celkovým počtom viac ako 50 krajín. Ide o cieľ, ktorý má EÚ jedinečnú možnosť podporovať a ktorý by mal byť jej prioritou.

4.3.1 Značná pozornosť, ktorú EÚ právom venuje AKT, musí nadobudnúť ešte väčší význam pri plnení cieľov udržateľného rozvoja. Víťame záväzok preskúmať spoločnú stratégiu EÚ *Pomoc obchodu* s cieľom „posilniť schopnosť rozvojových krajín využiť príležitosti ponúkané obchodnými dohodami“ v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja a s cieľom využiť obchod aj na podporu regionálnej integrácie.

4.3.2 EÚ upozorňuje na záverečné vyhlásenie zo 14. zasadnutia hospodárskych a sociálnych záujmových skupín EÚ – AKT v Yaoundé z júla 2015⁽¹⁹⁾, v ktorom sa uvádza, že všetky dostupné finančné zdroje treba venovať na plnenie cieľov udržateľného rozvoja v rámci riadneho, transparentného riadenia financií, so zapojením súkromného sektora.

4.3.3 Tento prístup odráža dve ďalšie nedávne stanoviská výboru. V jednom⁽²⁰⁾ sa zdôrazňuje, že účinná pomoc obchodu si vyžaduje aj aktívne zapojenie hospodárskych a sociálnych subjektov do tvorby programov, monitorovania ich plnenia a hodnotenia ich výsledkov a vplyvu. Pri zabezpečovaní toho, aby vzťahy s krajinami AKT zohľadnili rôznorodosť týchto krajín, by sa Komisia mala snažiť o širokú a aktívnu účasť týchto subjektov vrátane sociálnych partnerov a širšej občianskej spoločnosti. Je preto poľutovaniahodné, že nedávna dohoda o hospodárskom partnerstve s Juhoafrickým rozvojovým spoločenstvom neobsahuje žiadne takéto ustanovenia.

⁽¹⁹⁾ Záverečné vyhlásenie zo 14. zasadnutia hospodárskych a sociálnych záujmových skupín EÚ – AKT, v súlade s Dohodou z Cotonou.

⁽²⁰⁾ Ú. v. EÚ C 383, 17.11.2015, s. 49.

4.3.3.1 V druhom stanovisku⁽²¹⁾ EHSV zdôraznil, že podniky a organizácie občianskej spoločnosti v rozvojových krajinách potrebujú podporu pri získavaní zručností a schopnosti uplatňovať svoj pozitívny vplyv na pracovné prostredie, vrátane rešpektovania uznávaných demokratických zásad, čo uľahčí zakladanie a rast podnikov, zvýši transparentnosť, odbúra zbytočnú byrokráciu a prebujnenú korupciu a v neposlednom rade pritiahne zahraničných a miestnych investorov.

4.4 Po tretie, v oznámení sa nič nepíše o potrebe zabezpečiť dôležitý dovoz z príslušných krajín, s ktorými zatiaľ nie je vo výhľade dohoda o voľnom obchode, alebo v opačnom prípade znížiť našu energetickú závislosť. Značné množstvo pracovných miest tiež závisí od bezpečných a pravidelných dodávok energie a kľúčových surovín. Skoršie stanovisko výboru preskúmalo túto otázku a vyzvalo na účinnú globálnu stratégiu a jednoznačný postup pri reakcii na núdzový stav alebo krízovú situáciu pre prípad, že sa dôležitá dovozná komodita z akéhokoľvek dôvodu stane nedostupnou⁽²²⁾.

4.4.1 Výbor so sklamaním vzal na vedomie, že v nedávnom oznámení Komisie na tému *Balík pre energetickú úniu*⁽²³⁾ bola časť o posilnení „postavenia Európy na globálnych energetických trhoch“ prekvapivo slabá. V oznámení sa spojili Alžírsko a Turecko, čo nepovažujeme za vhodné. Chýbal však akýkoľvek odkaz na kľúčové energetické koridory a strategické partnerstvo EÚ s Čínou, najmä v rámci spolupráce v oblasti energetiky a dopravy.

4.4.2 Dohoda COP 21 sa dosiahla po uverejnení oznámenia „Obchod pre všetkých“. Medzinárodný obchodný systém bude musieť odrážať jej ciele, ako aj ciele v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. V boji proti zmene klímy sa tiež budú musieť zohľadniť uhlíková stopa a stimuly v oblasti biodiverzity.

4.5 Pokiaľ ide o investície – pričom právomoc v tejto oblasti EÚ nadobudla až na základe Lisabonskej zmluvy – oznámenie navrhuje aktualizovať existujúce dohody EÚ o voľnom obchode a pridať osobitnú kapitolu o investíciách spolu s novými samostatnými rokovaniami s Hongkongom a Taiwanom.

4.5.1 Po druhé, chce upraviť ochranu investícií a rozhodcovské konania po rozporoch súvisiacich s mechanizmom na urovnávanie sporov medzi investorom a štátom a následnými návrhmi na rokovania o TTIP. Navrhuje klásť väčší dôraz na začlenenie právomoci štátu na reguláciu do dohôd o voľnom obchode, spolu s krokmi pretransformovať starý systém „na verejný systém investičných súdov, ktoré budú tvoriť súdy prvého stupňa a odvolacie súdy fungujúce na tradičnom princípe súdnictva“⁽²⁴⁾. Potrebujeme kódex správania a nezávislých sudcov s vysokou technickou a právnou kvalifikáciou.

4.5.2 Výbor podporuje otvorenú a transparentnú diskusiu. Je preto poľutovania hodné, že tieto návrhy, ktoré vyvolali odpor širokého spektra organizácií občianskej spoločnosti, sa výrazne nelíšia od mechanizmu urovnávania sporov medzi investorom a štátom, ktorý EHSV kritizoval⁽²⁵⁾, sú v súčasnosti zahrnuté v dohode o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom a revidovanej dohode CETA, a to bez toho, aby prebehol riadny a úplný konzultačný proces.

4.6 A napokon, ambiciózná obchodná a investičná politika EÚ si vyžaduje primerané, cielene zamerané a dostatočné zdroje, či už na pokračovanie niekoľkých rokovanií súčasne, monitorovanie a vykonávanie obchodných dohôd (vrátane dostatočných finančných prostriedkov na monitorovanie zo strany občianskej spoločnosti) alebo na presvedčanie širokej verejnosti o význame obchodu. Vyčlenenie dostatočných zdrojov tam, kde sú najviac potrebné, musí byť ústrednou otázkou pri vykonávaní oznámenia, a to vrátane úloh, ktorú zohrávajú misie a delegácie EÚ v tretích krajinách.

⁽²¹⁾ Ú. v. EÚ C 67, 6.3.2014, s. 1.

⁽²²⁾ Ú. v. EÚ C 67, 6.3.2014, s. 47.

⁽²³⁾ COM(2015) 80 final.

⁽²⁴⁾ Tamže.

⁽²⁵⁾ Stanovisko EHSV *Ochrana investorov a urovnávanie sporov medzi investorom a štátom v obchodných a investičných dohodách EÚ s tretími krajinami*, Ú. v. EÚ C 332, 8.10.2015, s. 45.

5. Udržateľnosť a hodnoty EÚ – kľúč k úspechu v rámci EÚ

5.1 Bude dôležité presvedčiť občanov o výhodách „obchodu pre všetkých“, ak má byť oznámenie úspešné. Obchod a investície sú teraz predmetom diskusií verejnosti a široké spektrum občianskej spoločnosti ich považuje za dôležité, pričom mnohí spochybňujú základné zásady. Predchádzajúca domnienka EÚ, že liberalizovaný obchod je automaticky výhodný, už nie je akceptovaná.

5.2 Oznámenie sa podrobne venuje obavám, ktoré sa objavili počas diskusie o TTIP. Dôrazne uvádza, že „Komisia musí presadzovať politiku, ktorá je prospešná pre spoločnosť ako celok a podporuje európske a všeobecne platné normy a hodnoty popri hlavných hospodárskych záujmoch, klásť väčší dôraz na udržateľný rozvoj, ľudské práva, ochranu spotrebiteľa a zodpovedný a spravodlivý obchod a zamerať sa na boj proti daňovým únikom“⁽²⁶⁾. Dôležité budú tiež ustanovenia na boj proti daňovým podvodom a daňovým únikom. Obsahuje prísľub, že „žiadna obchodná dohoda EÚ nebude viesť k zníženiu úrovne ochrany spotrebiteľa, životného prostredia alebo sociálnej ochrany a ochrany pri práci“⁽²⁷⁾. Po prijatí dohody COP 21 by sa malo v súčasnosti zahrnúť aj globálne otepľovanie.

5.3 Výbor víta tieto záväzky, ktorých základy stanovilo oznámenie *Globálna Európa*. V ňom sa uvádza, že „pri presadzovaní sociálnej spravodlivosti a súdržnosti na domácej pôde by sme sa mali snažiť podporovať naše hodnoty vrátane sociálnych a environmentálnych noriem a kultúrnej rozmanitosti na celom svete“⁽²⁸⁾.

5.3.1 Dôraz EÚ na trvalo udržateľný rozvoj čiastočne pramení z jej všeobecného želaní podporiť a posilniť svoju spoločnú vieru v demokraciu, právny štát, ľudské práva, transparentnosť a predvídateľnosť. V centre tohto úsilia je ochrana životného prostredia, boj proti zmene klímy, podpora dôstojnej práce, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a celý rad otázok, na ktoré sa sústreďujú základné dohovory Medzinárodnej organizácie práce (MOP) a kľúčové multilaterálne dohovory v oblasti životného prostredia. Teraz je dôležité, aby ciele udržateľného rozvoja tiež zohrávali ústrednú úlohu.

5.3.2 Vo väčšine odvetví, s výnimkou odvetvia textilu a keramiky, zohrávajú colné sadzby druhoradú úlohu v rámci obchodných rokovanií o necolných prekážkach a pravidlách vrátane regulačnej spolupráce. Práve účinky tejto spolupráce vyvolávajú znepokojenie nad tým, kto je vlastne skutočným víťazom. Ako zdôrazňuje Komisia, je nevyhnutné dosiahnuť regulačnú spoluprácu bez oslabenia existujúcej regulačnej ochrany v kľúčových oblastiach, ako sú zdravie, bezpečnosť, životné prostredie, pracovné podmienky a ochrana spotrebiteľov. Kapitola o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach dohody CETA ukazuje možnú cestu. Musí byť zachované právo regulovať. Je potrebné vyhnúť sa dvojitému normám.

5.4 Výbor v súlade s postojom EHSV, Európskeho parlamentu a širšej občianskej spoločnosti víta, že Komisia vyjadrila želanie chrániť verejné služby v dohodách o voľnom obchode a domnieva sa, že najlepším prostriedkom je použitie pozitívneho zoznamu, pokiaľ ide o prístup na trh, ako aj vnútroštátne zaobchádzanie.

5.5 Keďže o obchode sa čoraz podrobnejšie diskutuje, nemožno viac jednoducho predpokladať ratifikáciu obchodných dohôd Európskym parlamentom, ktorý má väčšie právomoci a omnoho širšie spektrum názorov. Výbor preto očakáva, že Komisia vo svojich rokovaniach zohľadní pripomienky a obavy parlamentu, ktoré tento vyjadril vo svojich uzneseniach, naposledy v súvislosti s TTIP a TiSA. Vzhľadom na pravdepodobnosť, že niektoré dohody o voľnom obchode budú pokrývať tzv. zmiešané právomoci, budú v takýchto prípadoch potrebné ratifikácie národnými parlamentmi. V takýchto prípadoch si ratifikácia vyžiada úplne transparentný postup v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi. Preto budú nevyhnutné ďalšie kroky Komisie na úrovni EÚ, ako aj na úrovni členských štátov na získanie súhlasu s týmito dohodami.

⁽²⁶⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

⁽²⁷⁾ Tamže.

⁽²⁸⁾ COM(2006) 567 final, bod 3.1.iii.

5.6 Obchodná sila EÚ zostáva jedným z jej najväčších triumfov, ale argumenty v prospech obchodu, najmä investícií, treba neustále zdôrazňovať. Musí prebiehať fundovaná diskusia na vysokej úrovni, nielen v EÚ, ale aj v jednotlivých členských štátoch so zapojením občianskej spoločnosti. Zároveň treba zabezpečiť, aby všetky zainteresované strany mohli vyjadriť svoj názor.

5.6.1 Doteraz sa širšia atraktívna škála dovážaných výrobkov, spolu so znižovaním nákladov prostredníctvom zníženia alebo odstránenia ciel považovala za niečo, čo prináša ľahko identifikovateľné výhody pre spotrebiteľa a ponúka lepší výber a rôznorodosť. Otázky ako zníženie roamingových poplatkov v telekomunikácii s obchodnými partnermi zostávajú kľúčovými témami. Podporovať výdavky spotrebiteľov doma je kľúčom k získaniu väčších výhod liberalizácie obchodu prostredníctvom väčšieho hospodárskeho rastu a tvorby pracovných miest.

5.7 Hoci sa v oznámení zdôrazňuje význam obchodu pre EÚ, pokiaľ ide o rast a zamestnanosť, rovnako dôležité slovo má spotrebiteľ, ktorý má obavy z možnej straty noriem a prípadnej ekologickej stopy.

5.7.1 Spotrebiteľia, ktorých oznámenie ⁽²⁹⁾ označuje za hlavných užívateľov výhod odstránenia obchodných prekážok, musia mať dôveru vo svetový trh. Preto musí byť obchodná politika v súlade s trvalo udržateľným rozvojom vrátane dlhodobej hospodárskej udržateľnosti. Plne sa to musí odrážať v hodnoteniach vplyvu, ktoré musia byť považované za nástroje vplyvu.

5.7.2 Je veľmi dôležité, aby spotrebiteľia a širšia občianska spoločnosť boli stredobodom tvorby politiky. Výbor považuje za veľmi pozitívny krok, že oznámenie zdôrazňuje potrebu, aby sa obchodná politika stala výhodnejšou pre spotrebiteľov, otvorenejšou a transparentnejšou. Prípádame sa však k obavám, že naďalej chýbajú mechanizmy, ktoré zakotvujú zásadu predbežnej opatrnosti a prístup založený na riziku v obchodnej politike. Musí ísť o integrálnu súčasť „inovačnej zásady“ ⁽³⁰⁾

6. Transparentnosť a aktívnejšia účasť občianskej spoločnosti

6.1 Oznámenie sa bude posudzovať podľa toho, či Komisia dokáže zabezpečiť, aby v dôsledku obchodných dohôd nedochádzalo k zníženiu environmentálnych, pracovných a iných noriem. Musí tiež preukázať, že si je vedomá svojej zodpovednosti v obchodných a investičných rokovaniach a môže sa od nej požadovať, aby predložila dôkazy pre svoje tvrdenie o výhodách pre všetkých.

6.1.1 Toto možno dosiahnuť len oveľa väčším zapojením občianskej spoločnosti.

6.1.2 Oznámenie zahŕňa potrebu aktívne spolupracovať s občianskou spoločnosťou, ale nie v očakávanom rozsahu. Vďaka svojej inštitucionálnej úlohe má EHSV dobré postavenie, aby v tomto smere napomáhal prostredníctvom svojich pravidelných kontaktov s občianskou spoločnosťou tak v EÚ, ako aj v zahraničí. Tieto kontakty musia zahŕňať aj priame konzultácie so sociálnymi partnermi o možnom vplyve obchodu a investícií na pracovné miesta.

6.2 Po polemike v súvislosti s TTIP oznámenie teraz plne uznáva potrebu transparentnosti. Záväzok poskytovať rovnakú úroveň transparentnosti pre všetky rokovania podľa vzoru TTIP je vítaný. Výbor preto žiada Radu, aby bezodkladne zverejnila mandát a texty dokumentov, o ktorých sa rokovalo v súvislosti s dohodou o voľnom obchode medzi EÚ a Japonskom.

6.2.1 Výbor sa nazdáva, že obzvlášť dôležité sú informačné stretnutia pre občiansku spoločnosť počas každého kola rokovaní. Prínosom je tiež osobitná poradná skupina, ktorá bola vytvorená, aby poskytovala príspevky v rámci pokroku rokovaní o TTIP: výbor bol sklamaný, že nebol ako inštitúcia formálne zapojený. Treba to v budúcnosti napraviť.

⁽²⁹⁾ COM(2015) 497 final, bod 4.1.1.

⁽³⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 5.

6.3 V oznámení však chýba odkaz na monitorovacie mechanizmy občianskej spoločnosti v súvislosti s kapitolami o obchode a udržateľnom rozvoji v existujúcich obchodných dohodách EÚ, ako aj spôsob, akým ich možno rozvíjať a posilňovať. Výbor sa domnieva, že mechanizmus presadzovania sa musí rovnako vzťahovať na samotné kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji, počnúc návrhom Komisie k TTIP.

6.3.1 Je to sklamanie. Výbor v reakcii na oznámenie *Globálna Európa* opätovne vyzval na začlenenie kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji do každej ďalšej dohody o voľnom obchode spolu s aktívnou monitorovacou úlohou občianskej spoločnosti⁽³¹⁾.

6.3.2 Počnúc dohodou medzi EÚ a Južnou Kóreou z roku 2010 sa uzavrelo sedem obchodných dohôd EÚ so samostatnou kapitolou o obchode a udržateľnom rozvoji. Výbor odvtedy požaduje, aby kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji boli súčasťou každej investičnej dohody⁽³²⁾.

6.3.3 Výbor sa domnieva, že doposiaľ chýba podrobné posúdenie týchto kapitol, ich monitorovanie alebo ich potenciálny rozvoj, čo je v rozpore s inak vítaným zámerom Komisie naďalej podporovať ambiciózne a inovatívne kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji v rámci obchodných a investičných dohôd EÚ spolu s podstatnými ustanoveniami, ktoré obsahujú.

6.3.4 Každá takáto dohoda zahŕňa rôzne typy spoločných mechanizmov občianskej spoločnosti na monitorovanie vykonávania kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji. V súčasnosti máme dostatočné skúsenosti, z ktorých sa možno poučiť a stanoviť jasné a kladné odporúčania pre budúcnosť.

6.3.5 Tieto mechanizmy majú veľký potenciál a môžu v prípade potreby priniesť hmatateľné výsledky z hľadiska pozitívneho vplyvu obchodu a investícií. Sú dôležitým nástrojom na dialóg a spoluprácu s občianskou spoločnosťou v partnerských krajinách a vyžadujú si tiež veľa času, úsilia a budovanie kapacít, aby sa stali plne funkčnými a účinnými, najmä tam, kde sa model sociálneho a občianskeho dialógu odlišuje od EÚ. Existujúce kontakty EHSV pomohli pri vytváraní domácich poradných skupín.

6.4 Keďže počet takýchto orgánov rastie, je skutočnou výzvou dosiahnuť vyvážené zastúpenie každej skupiny v domácich poradných skupinách, čo spôsobuje výrazné omeškania.

6.4.1 Medzi iné opakujúce sa problémy patria:

- kapacitné obmedzenia príslušných organizácií: je potrebná lepšia podpora či už s partnerskými krajinami alebo medzi subjektmi občianskej spoločnosti;
- v texte dohody treba uviesť ustanovenie o spoločných zasadnutiach EÚ a domácich poradných skupín partnerskej krajiny, aby si vymenili skúsenosti a stanovili spoločné kritériá na monitorovanie;
- primerané financovanie účasti občianskej spoločnosti: mala by tiež pokrývať širšiu činnosť vrátane seminárov alebo štúdií, ktoré prispievajú k cieľom v oblasti obchodu a udržateľného rozvoja.

6.4.2 Ďalej odporúčame, aby sa mandát domácich poradných skupín rozšíril na všetky oblasti záujmu občianskej spoločnosti vrátane regulačnej spolupráce, kapitol o malých a stredných podnikoch alebo ustanovenia súvisiace s ľudskými právami.

V Bruseli 28. apríla 2016

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽³¹⁾ Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 82.

⁽³²⁾ Ú. v. EÚ C 268, 14.8.2015, s. 19.